

דף נג.

עין משפט כ.ל.

יו"ד סימן רמב סעיף טז

מז. כ. לא יתן התלמיד שלום לרבו ולא יחזיר לו שלום כדרך שאר העם ^ד, אלא שוחה לפניו ואומר לו ביראה ובכבוד "שלום עליך רבי" ^ה ואם רבו נתן לו שלום משיב לו "שלום עליך רבי ומורי".

הגה: וכן נוהגין, וי"א דאין לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל ^ו שנאמר "ראוני נערים ונחבאו".

מז. כא. לא יחלוץ התפילין שלו בפני רבו ^ז, ולא יסב לפניו אלא יושב כיושב לפני המלך.

הגה: היה רבו יושב בסעודה עם אחרים נוטל רשות מרבו ^ח, ואח"כ מאחרים.

מז. כב. לא יתפלל לפניו ולא לאחוריו ולא בצדו ^ט וא"צ לומר שאסור

אות רכ"ב.

ד. מברייתא בברכות כ"ז ע"ב.

ה. מבבב"ק ע"ג ע"ב שאילת תלמיד לרב שלום עליך רבי ומורי, וברמב"ם בהלכות עדות פ"ב הלכה ג' כתב דתוך כדי דיבור הוא כדי שאילת תלמיד לרב ולא אמר שיעורו וסמך על מש"כ בהלכות ת"ת דהיינו "שלום עליך רבי" וז"ל דבגמ' בב"ק לרמב"ם היתה לו גירסא אחרת. רע"א.

ו. מירושלמי וב"י בשם רבינו יונה. ועיין בברכי יוסף שהביא מהרב פנים מאירות שגם מירושלמי מוכח שחייב התלמיד לשאול בשלום רבו, וגם בירושלמי אמרו תוך כדי דיבור כדי שאילת תלמיד לרב ונשאר בצ"ע.

ז. ואם רבו החזיר פניו מותר או רבו קדם וחלוץ תפיליו, כ"כ בראשון לציון ע"ש בטעמים של האיסור.

ח. ה"ה אם היה אביו יושב בסעודה עם אחרים שנוטל רשות מאביו ואח"כ מאחרים, וכן הוא בנסחאות ברכת המזון. ש"ך ס"ק כ"ז. ולפ"ז גם לפני שאדם מדבר דברי תורה צריך ליטול רשות מרבו מובהק ואח"כ מאביו ואח"כ מאחרים, ויש שלא נזהרים בזה.

ט. מימרא דרב יהודה בברכות כ"ז ע"א. וכתב בשיבולי הלקט בשם רב האי גאון דמה שאמרו דאסור להתפלל כנגד רבו היינו ביחיד, אבל בצבור אין לו לחלוק כבוד לרבו ומותר להתפלל כנגדו. וכתב הש"ך בס"ק כ"ח דהטעם מלפניו דאסור דהוי כיוהרא והוא

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלאחד שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

ללכת בצדו אלא יתרחק לאחרי רבו, ולא יהיה מכוון כנגד אחוריו
אלא יצדד עצמו לצד אחר כשהולך עמו או מתפלל עמו, וחוז' לד'
אמותיו הכל מותר.

לא יכנס עמו לבית המרחץ א"כ רבו צריך לו.

הגה: אם היה התלמיד במרחץ קודם ובא רבו א"צ לצאת.^ב

וכל זה כשהולכים במרחץ בלי כיסוי אבל בכיסוי מותר.

וכן המנהג פשוט ליכנס עם רבו ואביו וחמיו^ל ובעל אמו ובעל אחותו
למרחץ, אע"פ שבש"ס אסרו כולם, והטעם שהולכים במכנסיים.

מז: כג. לא ישב התלמיד לפני רבו עד שיאמר לו שב^מ, ולא יעמוד עד
שיאמר לו עמוד או יטול רשות ממנו לעמוד.

וכשיפטר מלפניו לא יחזיר לו אחוריו^נ, אלא נרתע לאחוריו ופניו כנגד
פני רבו.

הגה: תלמיד שנפטר מרבו ונטל ממנו רשות ונשאר ללון בעיר צריך לחזור

מרש"י, ורבינו יונה כתב הטעם מלאחוריו משום הפסקה דשמא רבו יצטרך לפסוע ג'
פסיעות לאחוריו בעוד שהתלמיד מתפלל ומצדדיו אסור משום שנראה כמושה עצמו לרבו.
ט"ז ס"ק ז'.

י. מהר"ה יונה וכ"כ הטור. וכתב הב"י באו"ח סוף סי' צ' דמשמע שלא מהני ריחוק ד'
אמות רק לענין להתפלל מאחורי רבו כנגדו, אבל להתפלל ואחוריו לרבו אפי' רחוק
הרבה אסור אלא שמדברי הטור שם נראה דברחוק ד' אמות הכל מותר, וכ"כ הב"ח דהו"ל
רשות בפני עצמו. ש"ך ס"ק ל'.

ומש"כ דלא יכנס עמו למרחץ א"כ צריך הוא לו, מפסחים נ"א ע"א.

כ. כן למד מהרי"ו מדין עכו"ם שבא לבית המרחץ ומצא ישראל דאין הישראל צריך לצאת
כמבואר בסי' קנ"ג סעיף ג', והעיר הש"ך בס"ק ל"א דאין זה דומה שכאן התלמיד
חייב בכבוד רבו משא"כ שם בבא עכו"ם בגבולו.

ל. כך כתב הרמ"א באבהע"ז סוף סימן כ"ג.

מ. רמב"ם פ"ה מת"ת ממדרש רות שנאמר "ויאמר שבו פה, וישבו". מכאן שאין רשות
לקטן לישב.

נ. מיומא נ"ג ע"א.

וליטול ממנו רשות, ודוקא שלא אמר לו מתחילה שרוצה לישאר ללון בעיר.

מז. כד. לא ישב במקומו ^ס, ולא יכריע דבריו בפניו, ולא יסתור דבריו, וחייב לעמוד מפניו משיראנו מרחוק מלא עיניו ^ע ונשאר עומד עד שיתכסה ממנו שלא יראה קומתו ^פ ואח"כ ישב.

אפי' רבו היה רוכב צריך לעמוד מפניו ^צ דנחשב הוא כמהלך.

הגה: י"א דאין אדם חייב לעמוד לפני רבו רק שחרית וערבית. ודוקא בבית הרב, אבל בפני אחרים שאין יודעים שכבר עמד לפניו חייב לעמוד בכל פעם ^ק.

דף נג:

עין משפט א.ב. אר"ח סימן קכג סעיף א

א. אחר שסיים תפילתו, כורע ופוסע ג' פסיעות לאחריו ^ר בכריעה אחת,

ס. נלמד מאביו בסי' ר"מ סעיף ב' וכבודו של רבו חמור יותר.

ע. מימרא דאביי בקידושין ל"ג ע"א.

פ. או עד שרכו ישב כדלקמן בסי' רמ"ד סעיף ט'. ש"ך ס"ק ל"ה.

צ. כתב הט"ז מזה למדנו שאותם הנוסעים בעגלה או ברכב ויושבים לפעמים בגילוי ראש שסוברים דלאו כהולך הוא לא טוב עושים שזה כמהלך דמי.

ק. ובבית הרב פירושו שדרים בבית הרב באר הגולה. וכתב הש"ך בס"ק ל"ז דטעמם כיון שהשוה הכתוב מוראם למורא שמים חייב לעמוד אפי' מאה פעמים ביום דאם אדם יקבל פני שכינה מאה פעמים ביום וכי אינו חייב לעמוד, והוא מדברי הרא"ש.

ר. ואם לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל, מגמ' יומא נ"ג ע"ב, ב"י.

וטעם ג' פסיעות כנגד ג' מילין שנתרחקו ישראל במעמד הר סיני בשעת מתן תורה. ועוד כנגד ג' מסכים שנכנס בהם מרע"ה חשך, ענן וערפל. ועוד כדי שיצא ממקום קדושה או כנגד העולמות ב"ע שמתרחקים עכשיו מעולם האצילות, ועיין עוד טעמים בכה"ח אות ב'.

ובכריעה זו צריך עד שיתפקקו כל חוליות השדרה.

ואחר שפסע **ש** ג' פסיעות בעודו כורע קודם שיזקוף **ה** כשיאמר עושה שלום במרומיו הופך פניו לצד שמאלו שהוא ימין השכינה, וכשיאמר הוא יעשה שלום עלינו הופך פניו לצד ימינו, ואח"כ ישתחוה לפניו כעבד הנפטר מרבו.

הגה: ונהגו לומר אח"כ יה"ר שיבנה **א** בית המקדש במהרה בימינו וכו'... כי התפלה במקום העבודה, ולכן מבקשים על המקדש שנוכל לעשות עבודה ממש.

ש. ורק אחרי שפסע אומר עושה שלום ולא כאותם שבעודם פוסעים אומרים עושה שלום, כה"ח אות ד'.

ת. וכן בעושה שלום של הקדיש, מ"ב אות א', וכה"ח אות ה'.

א. וצ"ל שתבנה ולא שיבנה, כה"ח אות ט'.